

jætte det aldeles overveiende Fleertal af Repræsentanter igjennem, hvis de ville. Dernæst vil jeg sige, at, naar man nu tillægger den Omstændighed, at de Valg, hvorpaa den almindelige Vælgerklasse kan faae Indflydelse, forholde sig som 4 til 5 eller 5 til 6 osv., og saaledes altid er 1 mindre, en saa overordentlig Betydning, hvorledes kan man da være blind for, at man ved den Forandring, men nu vil indføre, ganske anderledes lægger Overvægten paa den ene Side? Man har sagt, at der ikke var nogen Fare ved dette Forslag. Dette Forslag er ikke farligt, sagde den ærede Forslagsstiller, undtagen for de selvlogte Folk. Seg maa tilstaae, jeg forstod ikke rigtig, hvad han sigtede til ved denne Ytring; det var maaskee en af de mindre heldige Udtalelser fra den ærede Forslagsstilleres Side, hvortil jeg for et Dieblif siden hentydede. Men der er altsaa ikke nogen Fare ved at ordne det paa den Maade, hvorpaa det foreslaaes, og det have flere ærede Medlemmer sluttet sig til; thi, sagde han, og det have Mange sagt efter ham, man kan trygt stole paa Folkets sunde Sands. Og dertil har man fra anden Side slyndt sig at svare: Ja, Gudbevares, vi stole ogsaa paa Folkets sunde Sands. Men det forekommer mig, at denne Henviisning til Folkets sunde Sands ikke har meget at betyde paa dette Sted. Jeg er ogsaa overbevist om, at om ogsaa man vedtager et Lovforslag som det, det ærede Medlem har indbragt, saa vil det, saalænge som det ikke lykkes at puste op til en Strid mellem Huusmandsclassen og Gaardmandsclassen paa Landet, gaae, som det hidtil er gaaet. Man vil rundt omkring i Sognene vælge de Mænd, man har meest Tillid til, hvad enten det er Gaardmænd eller Huusmænd, og maaskee endog fortrinsviis Gaardmænd, fordi de i Reglen ere de, som ifølge deres bedre economiske Stilling bedst ville kunne have Tid og Leilighed til at ofre sig til Bedste for Sognets Anliggender. Men naar vi overhovedet skrive Love, naar vi begrænde de forskjellige Classers Rettigheder og Pligter, er det, fordi man ikke kan undlade at have for Øie, at Forholdene ogsaa kunne udvikle sig, uden eller efter Indvirkninger udefra, paa en saadan

Maade, at det er ønskeligt at have et Bærn mod Misbrug. Og ligesom man forleden Dag syntes at være bleven enig om, at Præsterne ogsaa ere Mennesker, saaledes troer jeg vel, at vi idag maatte kunne blive enige om, at ikke blot Gaardmænd, men ogsaa Huusmænd og Sinderster ere Mennesker og som saadanne ikke kunne frigjøre sig for de almindelige menneskelige Følelser og menneskelige Eidskaber. Tingen kan derfor indstaae for, at Forholdet ikke vilde kunne udvikle sig saaledes, navnlig som sagt ifølge Indvirkninger, der kunne komme fra forskjellige Sider, at der — ikke over hele Landet, men i mange enkelte Sogne — kunde komme en Bestræbelse istand for overveiende at sætte Huusmænd og Sinderster ind i Sognevaadene. Nu kan det være meget smukt, at man her, navnlig naar man hører til Bondearistokratiet — thi vi have jo nu gjort det store Fremskridt i 1870, at vi ere komne bort fra Herremandsaristokratiet, ja endogsaa fra Profesforaristokratiet, og ere komne til Bondearistokratiet, og det kan jo være muligt, at man virkelig har et Bondearistokrati, saa at der kunde være Grund til at frygte for, at dette skal gjøre sig for stærkt gjældende, hvorved jeg dog vil bede at betænke, om det ikke, hvis man vilde tænke sig, at Huusmændene i enkelte Sogne fortrinsviis og overveiende sætte deres egne Candidater igjennem, vilde give Anledning til megen Misforholdelse og i mangt et Sogn fremkalde en Følelse af, at der ikke var tilstrækkelig Sikkerhed tilstede for den rigtige Ledelse af Sognets Anliggender — men, hvad jeg vilde sige, det kan jo være meget smukt og rigtigt her at udtale Beredvillighed og Liberalitet til at opgive de Rettigheder, hvoraf man fortrinsviis er i Besiddelse. Det kan navnlig lyde meget smukt, at de ærede Medlemmer af Bondearistokratiet erklære sig beredte til at dele deres formeentlige Magt og Indflydelse med de mindre privilegerede Samfundsclasser — jeg bemærker i Parenthes, at de jo ikke behøve at dele Magten med Huusmændene, thi disse have jo allerede en Deel af Myndigheden. Men hvad det kommer an paa, er dog virkelig ikke, hvad der er smukt og liberalt fra de Enkeltes Ståndpunkt, det er ikke dertil, vi